

regularium privilegia cuncta solo vivæ vocis oracula concessa, expresse revocantur, dicto privilegio conclusio sufficienter, non probatur, nisi prius probetur, hoc privilegium post dictas bullas de novo esse concessum, vel vivæ vocis oracula, non obstantibus præfatis bullis, adhuc practicari posse in foro pœnitentiæ (prout plures regulares etiamnum docent) de qua doctrina infra lib. V, tit. XXXIII, de *Privileg.*

569. *Probatur.* — Hinc aliter probatur conclusio : Possunt regulares mendicantes dispensare in omnibus votis, in quibus jure ordinario possunt episcopi per dicta lib. III, tit. XXXIV, de *Voto, et voti redempt.* n. 39, atqui episcopi possunt dispensare ad petendum debitum in voto castitatis perpetuæ matrimonium emisso per dicta supra n. 568, ergo idem etiam poterunt regulares mendicantes.

570. *Solvitur objectio.* — Dices : episcopus non dispensare cum conjugibus in voto castitatis ante matrimonium emisso, sed tantum in consurgente inde impedimento petendi debitum, remanente voti vigore quoad reliquos effectus, adeo ut, non obstante dispensatione hac, conjux maneat obligatus, soluto matrimonio, servare castitatem, ac etiam sacrilegium committeret, si durante matrimonio copulam haberet cum alio, ergo præcedens probatio non subsistit, quia non valet argumentari : regulares possunt dispensare in omnibus votis, in quibus jure ordinario possunt episcopi; ergo etiam possunt dispensare in impedimentis, in quibus possunt episcopi. Negatur enim consequentia et paritas, cum aliud sit dispensare in votis, aliud in impedimentis, neque ad hæc, sed illa tantum dispensanda mendicantes consimilem episcopis habent potestatem juxta dicta supra. Resp. Negando primam consequentiam. Ad probationem distinguitur : a potestate dispensandi in votis non licet inferre dispensandi potestatem in impedimentis, in casibus, in quibus impedimentum non oritur ex voto, conceditur, in casibus, in quibus impedimentum oritur ex voto, seu potius est ipsum votum, negatur. Cum itaque in præsentibus solum votum ante nuptias emissum obstat, et impediatur, seu ipsum sit impedimentum, quod conjux illo adstrictus nequeat petere debitum, palam est, illum, qui dispensare potest in tali voto, posse etiam dispensare in impedimento, quod est ipsum votum. Ad primum antece-

dens pariter distinguitur : episcopus ad præsens non dispensat in perpetuo castitatis voto, quoad omnem ejus partem, et effectum, conceditur, non dispensat quoad aliquam ejus partem et effectum, obligationem nempe non petendi debitum, negatur. Neque plus ad præsens tribuimus regularibus, quam quod ad modum episcopi non in toto, sed in aliqua parte seu obligatione dispensare valeant.

Cæterum ultro conceditur totus discursus, quod non valeat argumentari a potestate dispensandi in impedimentis, consequenter ex eo, quod vi privilegii possimus dispensare in omnibus votis, in quibus possunt episcopi, non possimus dispensare in omnibus impedimentis, in quibus possunt episcopi, prout jam dictum est supra.

571. *Possunt etiam dispensare super impedimento petendi debitum, proveniente ab incestu post matrimonium commissio.* — Resp. III. Possunt regulares mendicantes dispensare ad petendum debitum cum conjuge, qui post contractum matrimonium cum sui conjugis consanguinea etiam in primo gradu incestum commisit, et consequenter affinitatem cum proprio conjuge contraxit, Sanchez, lib. VIII, disp. 16, n. 8; Sorb. in *Compend. privileg.* §. *Absolutio.* 2, *Quoad sæculares;* Veracru, 1, p. spec. art. 23, in fine; Henriquez, lib. XI, de *Matrim.* cap. xv, n. 41; Quintenad. *Singular.* tract. IX, sing. 3, et alii, qui a potiori iterum probant conclusionem ex privilegio vivæ vocis oraculo nobis Franciscanis concessio per Pium V, illis verbis « possunt dicti confessarii, si sint viri docti, et forma concilii Trident. approbati, ex commissione provincialis dispensare in foro conscientie ad petendum debitum cum his qui consanguineum, vel consanguineam sui conjugis post matrimonium carnaliter cognoverunt. » Verum hæc probatio non videtur sufficiens juxta dicta in simili supra n. 568.

572. *Probatur ex privilegio.* — Hinc probatur aliter et efficaciter ex privilegio Eugenii IV, quod non vivæ vocis oraculo, sed per bullam concessit Benedictinis congregationis Cassinensis 1436, pridie calendas julii, et refertur in *Bullario Cassin.* tom. I, constit. 36, quam etiam alii allegant doctores, præsertim vero Murga, tom. II, *Disquisit. Moral.* disquisit. 1, dub. 13, n. 121. Licet enim in præfata bulla expresse non continetur facultas dispensandi cum incestuosus

conjugibus ad petendum debitum, ac propterea ab initio de illa fuerit dubitatum, tamen postea Julius II, expresse declaravit, hanc potestatem vi dictæ bullæ Eugeniæ censi concessam : quam declarationem suam notificari fecit per Ludovicum cardinalem, et pœnitentiarium suum, uti patet ex illius litteris sigillo pœnitentiariæ signatis; et (teste eodem Murga) authentico Cassinensi bullario insertis, sequentis tenoris : « Nos igitur auctoritate domini nostri Papæ, cujus pœnitentiariæ curam gerimus, et de ejus speciali et expresse mandato, super hoc vivæ vocis oraculo nobis facto, ut tam vigore concessionis apostolicæ prædictæ, quam verborum hujusmodi in illa appositorum, vos et pro tempore existentes dictorum monasteriorum abbates, priores, præsidentes, et monachi prædicti conjugatos hujusmodi, qui post contractum matrimonium consanguineas uxorum suarum cognoverunt, vel uxores, quæ a consanguineis virorum suorum se carnaliter cognosci permiserunt, a talibus excessibus absolvere et eis salutarem pœnitentiam injungere, necnon cum eis, et eorum quolibet, ut non obstante affinitate supervenientes debitum conjugale reddere et exigere valeant, dispensare libere et licite valeatis, ac possint, ac valeant, perpetuo declaramus. In contrarium non obstantibus quibuscunque. »

573. *Declarationes vivæ vocis oraculo factæ, non sunt revocatæ.* — Nec dicas, hanc declarationem a Julio II, esse concessam solo vivæ vocis oraculo, consequenter revocatam per bullam Gregorii XV et Urbani VIII. Nam contra est, quod, etsi in dictis bullis revocentur ipsa privilegia et facultates solo vivæ vocis oraculo concessa, minime tamen revocentur declarationes, quæ vivæ vocis oraculo fiunt super privilegiis bullatis; quia talis declaratio nil novi concedit, sed præcise, quod jam concessum est declarat, et statim a principio implicite jam inest illi, in eoque continetur, quod postea declarat, uti diximus in proemio § 8, n. 132, arg. *Auth. de Rapt. mulierib.* § fin. collat. 9, eum concordant.

574. *Confirmatur.* — Confirmatur conclusio n. 571, posita : Possunt regulares mendicantes in impedimento affinitatis dirimente pro foro conscientie dispensare, ut conjuges illo non obstante possint matrimonium prius nulliter contractum revalidare, et in illo permanere, debitumque petere ac reddere

valeant juxta dicta a n. 542, ergo etiam poterunt in affinitatis impedimento post matrimonium contractum solamque petitionem debiti impediendo dispensare.

575. His accedit etiam universalis consuetudo, vi cujus constat, quod regulares passim dispensent pro foro interno cum incestuosis conjugibus ad petendum debitum. Consuetudo autem tribuit jurisdictionem c. *Duo simul, de Off. ordin.* eaque acquiritur privilegium per dicenda infra : ergo.

576. *Ad dispensandum super impedimento petendi debitum non indigent regulares speciali facultate superiorum, si impedimentum provenit a voto.* — Quæritur IV. An ad valide et licite dispensandum cum impeditis ad petendum debitum requiratur, ut confessarii regularium ad hoc specialiter deputati sint, habeantque licentiam specialem a suis superioribus majoribus v. g. apud nos a provinciali, vel non? Resp. I. Si conjuges impediuntur a petendo debito ratione voti vel post matrimonium emissi, nulla requiritur specialis licentia, vel deputatio a superiore majore. Conclusio videtur carere controversia. Ratio est, quia certum est, quod confessarii regulares possint vi privilegiorum absque ulla speciali deputatione, vel licentia superioris dispensare in votis; ergo etiam in impedimentis petendi debitum, quæ ex solis votis proveniunt, vel potius ipsamet vota sunt; nam hoc ipso, quod dispensandi auferant votum, auferunt etiam impedimentum petendi debitum juxta dicta supra n. 559.

577. *Imo nec indigent undequaque proveniat.* — Resp. II. Quamvis si spectare velimus solum privilegium a Pio V, nobis Franciscanis, et ab Eugenio Benedictinis concessum, securius, et probabilius videatur, confessarios regularium non posse dispensare ad petendum debitum, quando conjux ab eo impeditur ratione affinitatis contractæ ex copula post contractum matrimonium habita cum aliqua sui conjugis consanguinea in primo, vel secundo gradu; tamen id possunt vigore privilegii a Leone X, concessi. Primam partem conclusionis docent Rodriguez, tom. I, quæst. *Regular.* q. 63, art. 1; Portel, in *dub. Regular.* §. *Confessor.* n. 23; Herinx, disp. 4, de *Voto*, q. 6, n. 68. Murga, et alii satis communiter. Ratio est, quia in memoratis privilegiis expresse requiritur, ut confessarii ad hoc specialiter deputentur, seu specialem commissionem, et licentiam

a provinciali vel abbate habeant, uti patet legenti bullas: « Privilegia autem non plus operantur, quam verbis exprimunt » juxta commune axioma doctorum arg. c. *Recepimus*, et c. *Porro de Privileg.* nec extendi debent, præsertim si sunt jure communi contraria arg. c. 1 et 2, de *Filiis presbyt.* juncto c. *Cum capella*. 16, c. *Pastoralis*. 16, ac *Privileg. cum concord.* ergo.

578. Alteram conclusionis partem expresse tenet Diana, p. V, tract. XIII, p. Resolut. 46, citans etiam Cælestin. in *Compend. Theolog. Moral.*, tract. VIII, cap. xv, eadem docet Anton. a Spiritu S. in *Direct. Regular.*, p. I, tract. II, disp. 1, sect. 2, § 3, num. 112, citans Leand. Martin. a S. Joseph, Bordon et alios. Probat Diana cum Cælestino suam opinionem ex eo, quod, licet Eugenius IV et Pius V, dederint privilegium cum clausula, ut confessarii regulares illud practicandi specialem debeant habere licentiam superioris, tamen postea pontifices successores idem privilegium aliis regularibus communicaverint sine simili clausula restrictiva. Verum hoc argumento non videtur sufficienter præsumptum; quia, si alii regulares idem privilegium per solam communicationem habent, uti fatentur hi doctores non plus nec aliter participant, quam privilegium communicatum sonat; alias enim non esset pura communicatio ejusdem, sed nova concessio, prout cum communi aliorum magis dicitur, lib. V, tit. XXXIII, de *Privileg. et excess. privilegial.*

579. *Probatur minus efficaciter.* — Hinc probatur secunda pars conclusionis aliter ex alio, ac distincto privilegio, videlicet Leonis X, supra § præced., nu. 543, allegati; cum enim vi dicti privilegii possint confessarii regulares mendicantes legitime approbati et expositi, absque ulla speciali deputatione, vel licentia superioris dispensare in foro conscientie cum conjugatis super impedimento affinitatis dirimente, ita ut matrimonium nulliter contractum revalidare in eoque permanere, debitumque petere ac reddere valeant, multo magis poterunt super eodem affinitatis impedimento solam petitionem debiti impediendo dispensare juxta Reg. 53, l. in 6, *Cui licet, quod est plus, licet utique quod est minus*, etiam in materia privilegiorum, si majus et minus sunt ejusdem ordinis, et minus in majore includitur, uti n. præsentis; quia potestas dispensandi super

impedimento dirimente implicite etiam in cludit potestatem dispensandi super impedimento petendi debitum, utpote quod libera petere possunt conjuges incestuosi, statim ac sunt dispensati super impedimento affinitatis dirimente, cum quo contraxerunt.

580. *Probatur efficaciter.* — Hinc dicto privilegio confessarii absque ulla speciali licentia in foro conscientie secure uti possunt, præsertim cum in dispensatione ad petendam debitum non agatur de valore sacramenti, sed tantum de honestate actus.

581. *Requiritur autem justa causa.* — Quæritur V. An etiam requiratur causa ad dispensandum in petitione debiti? Resp. Affirmative, sive episcopus sive regularis dispenset. Unanimis et certa; quia nulla dispensatio in lege superioris subsistit sine causa per dicta lib. I, § XVII. Solet autem ordinarie semper adesse causa, videlicet periculum incontinentie saltem respectu viri.

§ XIII, ET FINALIS.

DE REVALIDATIONE SEU RATIFICATIONE MATRIMONII INVALIDE CONTRACTI.

582. *Ratio ordinis.* — Ex dictis et continua experientia patet, persæpe matrimonia invalide contrahi ob vigentia inter conjuges impedimenta dirimentia, ut proin dispensatio super illis, et matrimonii invalide contracti revalidatio necessaria. Hinc rectus ordo requirit, ut postquam de dispensatione post matrimonium invalide contractum obtinenda, in præcedentibus sufficienter jam egimus, agamus etiam de revalidatione matrimonii, seu de novo matrimonio, quo matrimonium prius invalide contractum, vi dispensationis revalidari, et de novo quasi contrahi possit, et debeat.

583. *Matrimonium variis modis invalide contrahi potest.* — Notandum autem prius, matrimonium variis modis invalide contrahi posse: videlicet vel ob impedimentum aliquod dirimens, publicum, aut occultum, idque uni soli, vel utrique conjugi notum. Vel ex solo defectu consensus ex parte unius, vel utriusque; ut si ex parte unius, vel utriusque est tantum simulatus, aut fictus consensus, aut error circa substantiam, seu individuum personæ, aut circa conditionem; vel ob metum injuste incussum. Hoc notato.

584. *Controversia præsentis.* § *Quæ?* —

§ XIII. DE REVALIDATIONE, SEU RATIFICATIONE MATRIMONII, ETC. 659

Gravissimæ, et apostolica decisione profecto dignæ sunt controversiæ inter doctores; primo, an ad revalidandum matrimonium invalide contractum, unius conjugis sufficiat, vel utriusque requiratur consensus. Secundo, an? quando? et quomodo alteri conjugi, qui impedimenti nescius bona fide contraxit matrimonium, nullitas illius notificari debeat. Tertio, an? et quando ad revalidandum, seu de novo contrahendum matrimonium prius invalide contractum de novo requiratur præsentia parochi, et testium? De quibus singulis singula ponemus quæsitæ.

585. *Ad revalidandum matrimonium requiritur novus consensus utriusque conjugis.* — Quæritur I. An obtenta dispensatione ad revalidandum matrimonium invalide contractum sufficiat unius? vel requiratur utriusque consensus, et qualis? Item an? et qualiter certior fieri debeat de nullitate matrimonii ignorans illam casu, quo matrimonium invalide fuit contractum ratione alicujus impedimenti dirimentis v. g., affinitatis, criminis, etc. Resp. I. In tali casu non sufficit novus ad contrahendum consensus unius, illius nempe, qui conscius impedimenti occulti dispensationem procurari fecit, sed omnino requiritur expressus novus consensus externus utriusque. D. Thomas, in 4, dist. 40, q. un., art. 4, ad 6; Scotus, in 4, dist. 35, q. un., § *Respondet*, y. *Primus consensus*; Bosco, disp. 12, de *Impediment. matrim.*, sect. 14, conclus. 2; Sanchez, lib. II, de *Matrim.*, disp. 35, num. 2; Gutierrez, de *Matrim.*, cap. XLVII, a n. 3; Hostiens., in c. 1, de *eo, qui ducit in matrimonium*, et ibi Innocent. n. 1; Anchar., n. 4; Alex., de *Novo*, n. 15; Henriquez, de *Matrim.*, lib. XII, cap. 1, n. 7; Pontius, lib. IV, disp. 24, n. 2, cum communissima aliorum contra nonnullos citatos apud Sanchez, loc. cit., num. 1 et disp. 36, num. 5, relatos, volentes sufficere, si sola pars conscia impedimenti consentiat. Ratio est, quia ad essentiam matrimonii requiritur expressus, verus et validus utriusque conjugis consensus, arg. 1. *Nuptias*, 30, ff. de *Reg. jur.*, et caa. sufficiat, 2, cau. 27, q. 2, consequenter cum prior consensus stante impedimento ad matrimonium habitus ex parte utriusque fuerit invalidus, et nullus utpote inter personas inhabiles præstitus, omnino requiritur novus ex parte utriusque.

586. *Confirmatur.* Fatentur omnes etiam

adversarii, quod, si ambo conjuges prorsus nullum habuissent consensum ad contrahendum matrimonium, ad illud revalidandum requireretur consensus utriusque; ergo etiam si consenserunt quidem, sed invalide ac nulliter, quia nulliter seu invalide factum, et non factum, seu invalidum esse, paria censentur, l. *Quoties*, ff. *qui satisfacere cog.*

587. *Requiritur etiam, ut pars nullitatis ignara certioretur de ea.* — Resp. II. Ut consensus ad revalidandum matrimonium invalide contractum, ab utroque rite præstetur, requiritur, ut obtenta dispensatione etiam altera pars impedimenti ignara, aliquo modo prudenter et caute certior fiat de nullitate matrimonii prius contracti. Scotus, loc. cit.; Bosco, loc. cit.; Pontius, de *Matrim.*, lib. IV, cap. xxv, a num. 2; Sanchez, lib. VIII, disp. 36, num. 3; Gutierrez, de *Matrim.*, cap. XLVII, a num. 4; Navarr., *Manual.*, cap. xxii, num. 17; Tambur., tract. IV, cap. vii, § 4; Palao, Hurtado, Aversa, Conineck, et communis aliorum contra Henriquez, lib. XI, cap. iii, n. 6; Ledesma, de *Matrim.*, q. 45, art. 3, dub. ult., § *Sed dubium est*, et alios apud Sanchez, lib. II, disp. 36, num. 2, relatos, volentes, sufficere, si obtenta dispensatione conscius nullitatis ab altero nullitatem ignorante petat, ut secum de novo contrahat, vel in conjugem accipiat, et annuentem vicissim in conjugem recipiat, nec esse necesse, ut ullo modo de nullitate matrimonii mentionem faciat.

588. *Probatur ex litteris dispensationis.* — Probatur autem conclusio nostra primo ex formula dispensationis litterarum sacre Pœnitentiariæ, ubi expresse requiritur, ut pars ignorans nullitatem de eadem certioretur, uti patet ex formula supra allegata, ibi: « muliere de nullitate prioris consensus certiorata, sed ita caute, ut latoris delictum nusquam detegatur; » quæ clausula cum in ablativo posita conditionem requirat, arg. 1. *Si debitor* § 1, ff. *Quibus modis pignora*, necessario observanda erit.

589. *Et responso Clementis VIII.* — Probatur secundo ex declaratione et responso Clementis VIII, ponendo infra, n. 609.

590. *Ratione.* — Probatur tertio ratione: Impossibile est, ut matrimonium prius invalide contractum novo consensu revalidetur, nisi utraque pars prius sciat nullitatem matrimonii; quia nil volitum, quin præcognitum, consequenter si aliqua pars conjugum